

CONTRATEMPS

Músiques històriques, ara!

MÚSICA PER A SANT CUGAT

26 de juliol de 2025, Claustre de Monestir de Sant Cugat

*Reconstrucció de la festivitat de SANT CUGAT a l'època d'Ayne Bru
Martiri de San Cucufate (Pintura 1502-1507)*

PROGRAMA

Música per les Vespres
Deus tuorum militum

Magnificat sexti toni - Quexada
Et exultavit, Quia fecit, Fecit potentiam, Esurientes,

Sicut locutus est, Sicut erat in principio

Música per les Matines

Beatissimus Cucuphas scillitana (Processionarium 1522)

Música pels Laudes

Himne Martyr Dei

Missa - Aulenius (ca. s. XV)

Kyrie eleison, Gloria in excelsis Deo

Pavana 1 - Luis de Milán (c.1500-c.1561)

Amor con fortuna - Juan de la Encina (1468-c.1529)

Ave vere sanguis Domini nostri Jesu - F. de Peñalosa (c. 1470 - 1528)

Recercada Quarta - Diego Ortiz (c. 1510 - c. 1576)

Scaramella - Josquin des Prez (c. 1450-1521)

O Beate Cucuphate - Gaspar van Weerbecke (c. 1445 - 1516)

Pavana 3 i Gallarde - Luis de Milán (c.1500-c.1561)

Música per la Commemoració a la Verge

Ave Maria...virgo serena - Josquin des Prez (c. 1450-1521)

Música per la festa

Recercada seconda - Diego Ortiz (c. 1510 - c. 1576)

Dindirindin - Cançonier d'Uppsala, (s. XVI)

Hoy comamos y bebamos - Juan de la Encina (1468-c.1529)

ENSEMBLE CONTRATEMP

Lixsania Fernández: violes d'arc i veu

Katy Elkin: xeremies, flautes, sacabutx i psalteri

Jordi Giménez: sacabutxos, trompeta bastarda, veu i percussió

Jorge Juan Morata: veu i orgue portatiu

NOTES AL PROGRAMA

La festivitat de Sant Cugat/Ayne Bru

*(En l'acta de 1628 expliquen la tradició de treure la caixa amb les relíquies del martir
mentres es canta el Deus tuorum militum)*

L'any 1504, es va encarregar a Ayne Bru la pintura del retaule major de l'església del monestir de Sant Cugat. Avui exposada al Museu Nacional d'Art de Catalunya amb el títol de la Degollació de Sant Cugat, se sol considerar un dels primers exemples del Renaixement a casa nostra. De l'autor només sabem que era estranger, potser d'origen flamenc o alemany, però aquesta única dada, unida a l'estil de la seva obra, basta per esbossar l'horitzó històric en què situar la seva figura.

Ayne Bru i la Degollació són representatius de l'època a la qual pertanyen en més d'un sentit. Per una banda, l'encàrrec a un artista de fora reflecteix la relativa prosperitat econòmica viscuda a la vila de Sant Cugat i al monestir a partir del 1500. El retaule del Roser, a la mateixa església, i la construcció de la part superior del claustre, ambdós del segle XVI, en són testimoni. Per l'altra, Bru simbolitza un episodi fonamental de la història cultural europea, l'època moderna, marcat per la renovació i la internacionalització del llenguatge artístic, que va significar un pas decisiu en el procés de conformació de la nostra mirada estètica. Aquest canvi també és evident en el cas de la música. Encara que els orígens de la música moderna normalment es situen en el Barroc, els precedents que la van fer possible cal buscar-los en els interessos i l'exploració dels compositors del segle XVI. Aleshores es van desenvolupar, també a nivell internacional, alguns elements que han acompanyat la nostra tradició musical per sempre més.

Aquest esperit de transformació, compartit per l'art i la música, és el que inspira el programa d'aquest concert. A través de la música, Contratemp vol rememorar la rellevància d'aquesta conjuntura. I, amb ella, reivindicar l'interès de la figura de Bru i de l'esdevenir del monestir de Sant Cugat més enllà de la seva glòria medieval. Per a fer-ho, ens proposa recuperar el so d'un moment molt particular: la primera festivitat dedicada a Sant Cugat un cop l'obra de Bru va ser instal·lada. Els arxius catalans conserven música de la mateixa època que la Degollació i ens parlen de la mateixa història: de la circulació d'obres de grans mestres d'Europa que va provocar la renovació i internacionalització d'una mateixa cultura musical. Representen un punt de trobada on compositors d'aquí fan seu el llenguatge de grans mestres europeus com Josquin, el reinterpreten, el transformen i l'estenen dins d'un esperit comú. És possible imaginar que en aquella festivitat les obres d'aquests compositors van ressonar als murs del monestir, fent vibrar al mateix temps la tela de la Degollació i l'emoció d'aquells que hi van assistir. Mai sabrem si entre ells hi era el mateix Bru, però no hi ha dubte que la seva obra, acabada d'instal·lar, devia tenir un paper central en aquella celebració. De la mà de l'art musical d'aquests mestres, Contratemp ens ajudarà a reviure l'experiència estètica i espiritual d'aquella estrena irrepètible.

Sergi Zauner, 2025

RECUPERAR PATRIMONI, CREANT PATRIMONI...

L'Organetto del retaule de Sant Cugat

L'organetto farà la seva primera aparició pública al concert d'aquest vespre, com a preestrena especial del festival Contratemp d'aquesta tardor!

El 7è Festival Contratemp dona el tret de sortida a un il·lusionant projecte que s'ha gestat durant diversos anys: la reconstrucció dels instruments musicals representats al famós retaule de Pere Serra, que es conserva al monestir de Sant Cugat. Aquest ambiciós projecte preveu recrear un instrument cada any durant els pròxims sis anys, començant per l'organetto, que s'utilitzarà al llarg de tot el Festival Contratemp 2025 i en moltes altres ocasions futures. Inspirat en el retaule de Tots els Sants del segle XIV, l'instrument va ser construït durant la primavera de 2025 pel reconegut organer Albert Blancafort.

A més, l'organetto serà exposat al museu com a part d'una mostra especial dedicada a aquest projecte, i també estarà en exhibició durant tot el festival. Com a acte destacat, el 20 de setembre de 2025, tindrà lloc una vetllada màgica al claustre del Monestir amb un concert i una conferència a càrrec de l'experta Cristina Alís, que posaran en valor aquest instrument tan singular.

El Col·lectiu de Música Antiga de Sant Cugat, associació sense ànim de lucre fundada el 2019, treballa per apropar la música antiga a la ciutadania mitjançant activitats didàctiques i artístiques. Aquest projecte és una de les seves iniciatives més emblemàtiques, que combina recerca, reconstrucció històrica i divulgació cultural.

Per a més informació sobre com donar suport a aquest projecte, visita:

👉 www.contrateps.com/fundacio

Amb la teva donació, contribuiràs directament a la reconstrucció d'aquests instruments i a la seva incorporació a l'exposició del Col·lectiu de Música Antiga de Sant Cugat. Aquest projecte no només busca recuperar un patrimoni històric, sinó també fer-lo accessible a tothom, perquè pugui ser escoltat, estudiat i valorat.

Aquest tipus de col·laboracions gaudeixen dels beneficis fiscals recollits a la Llei 49/2002, per la qual les persones o empreses poden deduir els donatius en la declaració de la renda o de societats.

Cada aportació és una peça essencial per mantenir viu el nostre passat musical i assegurar que aquestes melodies continuïn sonant en el futur.

Detalle del Retaule de Sant Cugat - Pere Serra

ENSEMBLE CONTRATEMPS

L'Ensemble Contratemp, format per especialistes en interpretació amb criteris historicistes neix l'any 2019 al Festival Contratemp, músiques històriques, ara!. Ha realitzat diverses produccions d'òpera com *Il Combattimento di Tancredi e Clorinda* de Monteverdi i *Bastien und Bastienne* de Mozart, amb l'artista de circ i especialista en comèdia de l'art Adrián Schvarzstein; *Don Giovanni* de Mozart amb Òpera Terrassa, amb la posada en escena de Frederic Roda; l'òpera *Acis and Galatea* de Handel, i la recuperació de l'òpera *Atenaide* de Caldara amb el gran Albert Arriba. L'Ensemble Contratemp ha estat sota la direcció musical de grans especialistes com Esteban Mazer, Lixsania Fernández, Katy Elkin, Jorge Juan Morata, Farran Sylvan James, Jordi Domènech, Joan Manau o Enrike Solinis.

Han participat en la programació del Festival Bach Astea de Donosti, Festival Sons del Temps, La Pedra Parla de Vallbona, Teatre Municipal de Manlleu, Teatre Auditori de Sant Cugat, Teatre Principal i Auditori de Terrassa, la Fundació Cañada Blanch, el Festival de Kilkenny (Irlanda) o el prestigiós Festival de Música Antiga de Peñíscola.

Desde l'any 2020 l'Ensemble Contratemp ha recuperat la tradició d'interpretar el Cant de la Sibila al Monestir de Sant Cugat.

El projecte Contratemp està recolzat per l'Ajuntament de Sant Cugat, la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya. Des del 2023 forma part de l'associació FestClásica.

Amb el suport de:

Web: www.contratemp.com